

***Annotation.** The paper analyzes the main trends of dairy Lviv region. Characterize the dynamics of milk and dairy region. The economic conditions of milk and dairy products.*

***Key words.** Market milk, dairy products, producers, dairy cattle.*

УДК 339.137.2 (477)

Е.Г. Жнакіна, к.е.н., доцент,

Слов'янський державний педагогічний університет

ОЦІНКА МІЖНАРОДНОЇ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ УКРАЇНИ ТА ШЛЯХИ ЇЇ ПІДВИЩЕННЯ

У роботі досліджено теоретичні основи формування міжнародної конкурентоспроможності країн. Визначено сильні та слабкі сторони економіки України порівняно з іншими країнами світу, проаналізовано чинники впливу на структурні процеси, запропоновано шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни за умов активізації інтегральних процесів і посилення тиску глобальної конкуренції.

***Ключові слова:** міжнародна конкурентоспроможність, інновації, інноваційний потенціал, інноваційна модель розвитку.*

Постановка проблеми. В сучасних умовах економічного розвитку підвищення міжнародної конкурентоспроможності країн є однією з найактуальніших задач досліджень в економіці. Посилення конкуренції між країнами ставить питання про дослідження основних характеристик конкурентоспроможного розвитку країни, чинників, що впливають на міжнародну конкурентоспроможність, можливості її підвищення в умовах глобалізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Дослідження теоретичних основ конкуренції, її сучасних форм, міжнародного конкурентного середовища, аналіз причин та умов виникнення конкурентних переваг здійснено такими зарубіжними вченими: М. Портером, Р. Фатхутдиновим, П. Кругманом, Ф. Хайєком, Й. Шумпетером, О. Юдановим. Проблеми забезпечення міжнародної конкурентоспроможності країн досліджуються в роботах вітчизняних учених-економістів: Л. Антонюк, Я. Базилюк, Я. Белінської, В. Близнюка, А. Гальчинського, В. Геєця, Я. Жаліла, Д. Лук'яненка, С. Мочерного, В. Новицького, В. Семиноженка, А. Філіпенка.

Метою статті є системне визначення сильних та слабких сторін економіки України порівняно з іншими країнами світу, аналіз найвигідніших зовнішніх та внут-

рішних чинників впливу на структурні процеси, а також шляхи підвищення міжнародної конкурентоспроможності країни за умов активізації інтегральних процесів і посилення тиску глобальної конкуренції.

Виклад основного матеріалу дослідження. Конкуренція існує на всіх рівнях економічної системи. На мікрорівні визначається конкурентоспроможність фірми за допомогою таких показників, як прибутковість, рентабельність, продуктивність праці, ліквідність і кредитоспроможність, а також якість продукції, ступінь задоволеності споживачів та інші. На мезорівні визначають конкурентоспроможність галузі та кластерів. На макрорівні визначають конкурентоспроможність країни такими показниками як динаміка прибутків населення, ефективність використання усіх видів ресурсів, темпи інфляції, рівень зайнятості, сальдо торговельного балансу, питома вага високотехнічного експорту та інші.

Міжнародна конкурентоспроможність країни - це сукупність властивостей, притаманних національній економіці, які визначають здатність країни конкурувати з іншими країнами [3].

Л. Антонюк визначає міжнародну конкурентоспроможність країни як здатність країни створити таке національне бізнес-середовище за умов вільного і справедливого ринку, в якому вітчизняні товаровиробники можуть постійно розвивати свої конкурентні переваги та займати і утримувати стійкі позиції на певних сегментах світового ринку, завдяки: потужному економічному потенціалу, що забезпечує динамічне зростання економіки на інноваційній основі; розвинутій системі ринкових інститутів; володінню значним інтелектуальним капіталом та інвестиційними ресурсами; гнучким реагуванням на зміни світової кон'юнктури та, відповідно до цього, диверсифікацію виробництва, максимально відстоюючи реалізацію національних інтересів заради економічної безпеки та високих стандартів життя населення [1].

Рівень конкурентоспроможності країни визначається за різними методиками. Світовий економічний форум (WorldEconomicForum) запропонував Глобальний індекс конкурентоспроможності (ГІК), який бере до уваги мікроекономічні і макроекономічні основи національної конкурентоспроможності і включає зважене середнє значення великої кількості різних компонентів, а саме: державні, суспільні й приватні установи; макроекономічна стабільність; охорона здоров'я і початкова освіта; вища освіта і професійна підготовка; ефективність ринку праці; ефективність ринку товарів і послуг; розвиненість фінансового ринку; технологічний рівень; розмір ринку; рівень розвитку бізнесу і інновацій.

Складові ГІК згруповані в три субіндекси, кожний з яких є найбільш важливим -з певній стадії розвитку економіки країни: субіндекси базисних вимог, субіндекси посилення ефективності, субіндекси факторів розвитку та інноваційного потенціалу.

Залежно від стадій розвитку і статистичної ваги субіндексів глобальної конкурентоспроможності, виходячи із рівня показників ВВП на душу населення Україна належить до групи країн, що знаходяться на перехідному етапі між факторною стадією та стадією ефективності.

Проведений кореляційно-регресійний аналіз складових індексу глобальної конкурентоспроможності надав можливість визначити ступень впливовості кожного із складових індексу на показник глобальної конкурентоспроможності країни, залежно від стадії, до якої та чи інша країна належить.

Залежність глобального індексу конкурентоспроможності країн, що належать до транзитивних держав з I по II стадії, від впливу найбільш значущих показників представлено таким рівнянням:

$$y = 0,384x_2 + 0,18x_3 + 0,068x_{10} + 1,575. \quad (1)$$

де x_2 - інфраструктура, x_3 - макроекономічна стабільність, x_{10} - розмір ринку.

Вплив інноваційного потенціалу країн на формування міжнародної конкурентоспроможності відображає залежність:

$$y = 0,82x_7 + 1,54. \quad (2)$$

де x_7 - інновації.

Графічно цю залежність представлено на рис. 1.

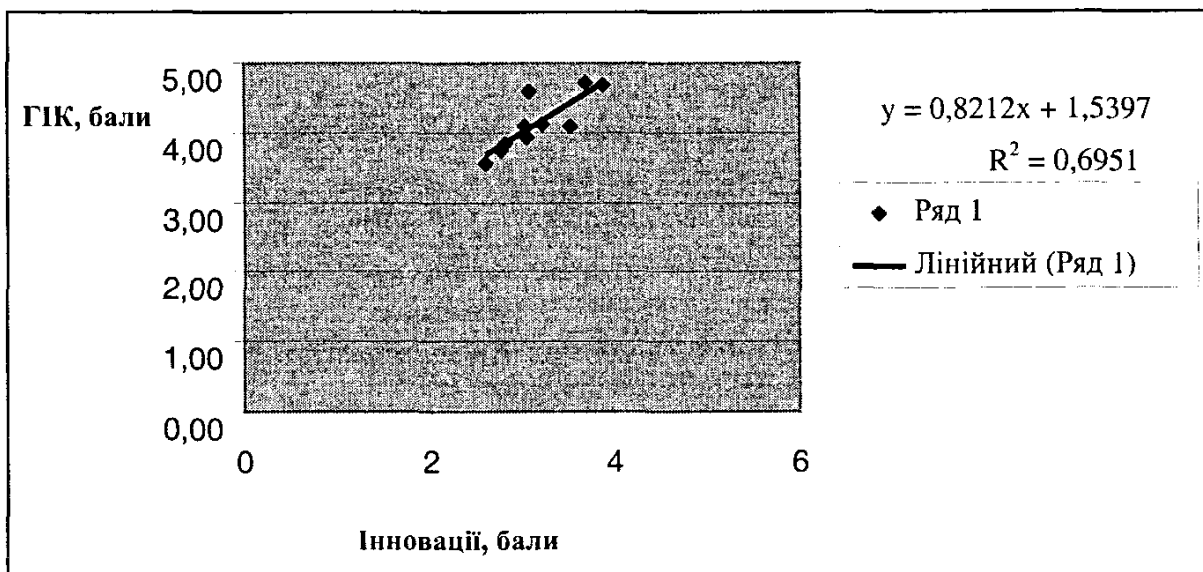

Рис.1 Вплив інновацій на ГІК країн, що належать до другої групи

Враховуючи значення показника $\alpha^2 = 0,695$, можна стверджувати, що майже 70% змін ГПК країн другої групи пояснюється змінами інноваційного потенціалу країн.

У рейтингу WEG за 2009-2010 рр. Україна посіла 82-позицію серед 133 країн [4]. Рейтинги України виявилися нестійкими до наслідків фінансової кризи та погіршилися за такими складовими: макроекономічна стабільність, рівень розвитку фінансового ринку і оснащення новими технологіями.

Значне погіршення глобального індексу конкурентоспроможності України викликане тим, що країна зіткнулася з серйозними проблемами, пов'язаними з різким падінням попиту на експортну продукцію, девальвацією гривні і руйнуванням фінансової системи. У WEF відзначають, що економіку України необхідно реформувати в таких напрямках, як інституційне середовище (країна займає 120-е місце), зміцнення фінансових ринків (106) і підвищення ефективності товарних ринків (109).

Таким чином, основною причиною низької міжнародної конкурентоспроможності України виступає відсутність основних умов для її зростання, що обумовлене відсутністю інституційних умов, проблемами з розвитком інфраструктури та недоліками макроекономічного управління економікою.

Світовий досвід свідчить, що саме активізація державної політики в напрямі підвищення конкурентоспроможності економіки є рушійною силою даного процесу.

Інститутом економіки та прогнозування НАН України під керівництвом Академіка НАН України Геєця В. М. розроблено проект Державної програми підвищення конкурентоспроможності національної економіки України, реалізація якої дозволить вирішити декілька актуальних задач, а саме: підвищити конкурентоспроможність економіки України, активізувати інноваційно-інвестиційну складову розвитку із позитивним впливом на структурні процеси у реальному секторі економіки та в розширенні перспективної складової «економіки на базі знань», чим забезпечити динамічне економічне зростання із підвищенням рівня та якості життя населення [5].

Висновки. Таким чином, в Україні усунення слабких сторін і нарощення конкурентних переваг вимагають розробки та реалізації системних заходів з боку уряду країни, органів влади та суб'єктів господарювання. Підвищення міжнародної конкурентоспроможності економіки України та перехід на інноваційний шлях розвитку є ключовими завданнями державної економічної політики країни.

Список використаних джерел

1. Антонюк Л.Л. Міжнародна конкурентоспроможність країн: теорія та механізм реалізації / Л.Л. Антонюк. - К.: КНЕУ, 2004. - 275с.
2. Економічна енциклопедія: у 3т.- Т.2/ Редкол. С.В. Мочерний (відп. ред.) та ін. - К.: Видавничий центр «Академія», 2000. - 848с.
3. Конкурентоспроможність економіки України в умовах глобалізації / Я.А.Жаліло, Я.Б. Базилюк, Я.В. Белінська та ін.; за заг. ред. Я.А. Жаліла. - К.: НІСД, 2005. - 388 с.
4. The Global Competitiveness Report 2009-2010, World Economic Forum. - Режим доступу: <http://www.weforum.org>
5. Проект Державної програми підвищення конкурентоспроможності національної економіки України. - Режим доступу: <http://www.chamber.ua>

Annotation. The theoretical grounds for the formation of the international competitiveness of the countries is thoroughly considered. There were determined the strengths and weaknesses of economics of Ukraine in comparison with the other countries all over the world, there were analyzed the factors influencing on the structural processes, there were offered the ways to improve the international competitiveness of the country by activation of integral processes and intensification of global competition pressure.

Key words: international competitiveness, innovations, innovative potential, innovative development model.

УДК 633.15:633.1

Н.Л. Корженівська, к.е.н., доі(ент, Подільський державний аграрно-технічний університет, м. Кам'янець-Подільський

ІНТЕНСИФІКАЦІЯ ВИРОБНИЦТВА ЗЕРНА ЯК НАПРЯМОК ПІДВИЩЕННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ ЕФЕКТИВНОСТІ ЙОГО ВИРОБНИЦТВА

Розглянуто динаміку виробництва зерна в Тернопільській області, проаналізовано основні показники його ефективності, зроблено оцінку рівня використання основних факторів інтенсифікації зерновиробництва.

Ключові слова: витрати, зернові, ефективність виробництва, інтенсифікація